

SIMPEL, MAAR O ZO WAARDEVOL

Een opstapje naar excellentie

WAAROM

Studenten van het excellentieprogramma 'Power-Team' waarden na afloop vooral hun persoonlijke groei (zie het artikel in nummer 27 van 2018). Ondanks de successen van enkele studenten blijkt de stap naar een zwaar extra-curriculair excellentieprogramma voor veel studenten een stap te ver. Voor Mohammed was dit één plus één; er moest een laagdrempelig voortraject komen dat, door aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van studenten, deuren opent naar excellentie. Mohammed pleit al langer voor meer aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van de mbo-student. De persoonlijke ontwikkeling is volgens hem het fundament voor leren: Specifiek voor mbo-studenten in de groot stedelijke context geldt dat dit fundament vaak instabiel is. Dit wordt alleen vaak vergeten of beter gezegd; hier wordt vaak aan voorbij gegaan waardoor het onderwijs voortbouwt op een instabiel fundament. We zullen eerst een stevig fundament moeten bouwen zodat het bouwwerk ook blijft staan. Daarnaast heeft de mbo-student een andere gebruiksaanwijzing dan de ho- of wo-student en kan je als docent niet alleen vertellen over excellentie. Juist de mbo-student moet excellentie en wat het hem kan opleveren ervaren zonder dat dit altijd expliciet benoemd wordt. Pas als hij de meerwaarde heeft ervaren en anders leert kijken en denken zal hij de stap naar excellentie kunnen maken.

MASTERCLASS PERSOONLIJK LEIDERSCHAP

Om succesvol te zijn in een excellentieprogramma zoals het 'Power-Team' zal de student in zichzelf en in de

Het is nog niet eenvoudig om mbo-studenten te interesseren voor excellentieprogramma's. En, vooral studenten die in potentie excellent zijn, maar dit eerst nog moeten ontdekken. Mbo-ers hebben vaak geen goed beeld van excellentie en hebben vaak moeite om van tevoren in te zien wat een excellentieprogramma hen concreet kan opleveren. Mohammed is met deze vragen aan de slag gegaan en heeft samen met collega's een masterclass Persoonlijk Leiderschap ontwikkeld. Tijdens deze tweedaagse masterclass proeven studenten aan excellentie en leggen zij vooral een o zo waardevolle fundering.

MOHAMMED JÁOUNA

EN JANNET DOPPENBERG

DE OPBRENGSTEN
VAN LEIDERSCHAPS-
TRAININGEN BINNEN
HET BEDRIJFSLEVEN ZIJN
VERTAALD NAAR HET MBO

samenwerking met zijn medestudenten en docenten moeten geloven. Een belangrijke vraag bij het ontwikkelen van de masterclass was dan ook: 'Hoe kunnen we de mbo-student anders laten denken en daardoor ook anders laten handelen?' Veel mbo-studenten hebben, o.a. door het imago van het mbo, weinig zelfvertrouwen en geloven niet dat zij succesvol (kunnen) zijn en worden. Daarom is ook een van de doelen het ontwikkelen van een growth mindset bij studenten. Aan persoonlijk leiderschap wordt gewerkt door studenten te laten ervaren dat zij invloed hebben op hun eigen succes en door »

Mohammed Jâouna

hen uit te dagen proactieve keuzes te maken en daarop anders te handelen dan zij gewend zijn.

Om deze veranderingen te realiseren is een andere aanpak nodig dan die in de schoolse setting gebruikelijk is. Een deel van de masterclass vindt daarom plaats buiten school waar een informele setting wordt gecreëerd. Hierdoor kunnen docenten op een gelijkwaardige manier met studenten in gesprek gaan. Gedurende de masterclass (her)ontdekken studenten zichzelf met behulp van een ervaringsgericht programma. In plaats van alleen het hoofd worden ook hart en handen geactiveerd. Studenten komen letterlijk in beweging, reflecteren op hun ervaring en gaan daarover met elkaar in gesprek. Zo leren studenten bijvoorbeeld gedragspatronen te herkennen en te begrijpen. Tijdens de pilot bestond de masterclass volledig uit dit soort praktische activiteiten. In de feedback gaven studenten aan ook graag theoretisch

uitgedaagd te worden. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een programma met activiteiten waarin theorie en praktijk elkaar afwisselen.

FOUTEN MAKEN VIERN

Een van de eerste activiteiten in het programma doet recht aan de uitdrukking 'van fouten mag je leren'. Een uitdrukking die we ons leven lang te horen krijgen, maar in de praktijk is niets minder waar. Een fout maken heeft vaak minder positieve gevolgen dan de uitdrukking doet vermoeden. Als wij fouten maken is dat duidelijk te voelen, te zien en soms zelf te horen; van pijn in je buik, grijpen naar je hoofd tot vloeken aan toe. Dat proces begint in het brein. De manier waarop we denken over het maken van een fout, bepaalt hoe we daarmee omgaan. Ons handelen wordt dus beïnvloed door onze 'mindset'. Anders leren denken over fouten betekent ook anders voelen en daarop anders handelen. Leuk

verhaal?... Dit gaat pas echt bekijken als je het ervaart. Daarom implementeerden we een serious game waarin studenten zich al snel bewust worden, hoe negatief we als mens omgaan met fouten en hoe je dat kunt ombuigen naar iets positiefs. Iedereen krijgt de

ONS HANDELEN
WORDT BEÏNVLOED DOOR
ONZE 'MINDSET'

instructie om als je aan de beurt bent, een simpele beweging uit te voeren en tegelijkertijd tot 7 te tellen. Er komt steeds een extra taak bij dus een fout is snel gemaakt. De belangrijkste spelregel is dat als iemand een fout maakt, we dat allemaal uitgebreid gaan vieren. Hoe?! Direct nadat je een fout maakt gaat iedereen klappen en

joelen, én terwijl je een nieuwe plek in de kring opzoekt, deel je onderweg nog een aantal high fives uit. Het maken van fouten krijgt opeens een nieuwe betekenis en zo herprogrammeren we op een speelse manier het brein.

GEDRAGSSTIJLEN

‘Ken je mensen uit je omgeving die je raar vindt? Wat ze zeggen en wat ze doen kun je niet begrijpen of verklaren?’ Op deze vraag wordt elke keer weer verlossend geantwoord: ‘Jaaahhhh’. We leggen uit dat ieder mens een eigen gebruiksaanwijzing heeft en dat er in totaal 4 soorten gebruiksaanwijzingen bestaan, ook wel gedragsstijlen genoemd. Als je die gebruiksaanwijzing kent, kun je je eigen gedrag beter begrijpen en verklaren. Daarnaast kun je die kennis ook gebruiken om beter te communiceren en kun je mensen makkelijker beïnvloeden. Het kan je helpen om te krijgen wat jij wilt en voorkomt dat je

gefrustreerd raakt in de communicatie met bijvoorbeeld je docent of je ouders.

Gedragsstijlen staan vaak op de agenda van leiderschapstrainingen en leveren (grote) leiders enorm veel op. Omdat Mohammed de opbrengsten van zijn leiderschapstrainingen binnen het bedrijfsleven zag, besloot hij een vertaalslag te maken naar het mbo. Hij maakte deze taaie materie interessant en betekenisvol met als doel mbo-ers te helpen zichzelf en ‘de ander’ beter te begrijpen.

We dachten dat studenten het lastig zouden vinden om de theorie over gedragsstijlen te vertalen naar hun dagelijks leven, maar niets bleek minder waar. Studenten gingen gedrag van hun medestudenten en docenten analyseren en snapten opeens waarom ze met sommige docenten een goede klik hadden en sommige niet konden uitstaan. Dagen erna kregen we nog keukentafelgesprekken mee over een vader die ontdekt waarom hij altijd met nieuwe klusjes begint en moeite heeft om deze klusjes af te maken. Diezelfde vader wordt ook vaak door gezinsleden gevraagd mee te denken, als ze op zoek zijn naar creatieve ideeën. Én een student die snapt waarom zijn zus altijd met to-do-lijstjes rondloopt en in verhitte discussies vaak moeite heeft om haar mening te geven. Mbo-studenten worden ineens gedragsexperts! ■

Het ultieme doel is om studenten een transitie te laten doormaken naar een growth mindset en studenten te (stimu)leren om van daaruit op een bewuste manier regie te nemen over hun eigen leven en de kans op een succesvol leven te vergroten.

Wat studenten leren

1. *Wie ben ik? Kennis over:*
  - > je rollen in het leven en je doelen vanuit die rollen
  - > je waarden en normen; wat vind je belangrijk en hoe is dat zichtbaar
  - > je voorkeursgedrag; je eigen gebruiksaanwijzing en die van anderen
2. *Wat kan ik? Onderzoeken van:*
  - > je talenten
  - > jouw communicatie- en gedragsstijlen
3. *Wat wil ik? Doelgericht denken en werken aan:*
  - > je persoonlijke dromen en je professionele ambities
  - > je verantwoordelijkheid voelen en nemen
  - > zaken waar je invloed op hebt; focus op je cirkel van invloed

MOHAMMED JÂOUNA IS DE INITIATOR VAN DE MASTERCLASS PERSOONLIJK LEIDERSCHAP EN DOCENT VAN HET EXCELLENTIEPROGRAMMA ‘POWER-TEAM’. DAARNAAST IS HIJ WERKZAAM ALS DOCENT OP MBO COLLEGE ZUID EN IS HIJ ALS ONDERNEMER WERKZAAM ALS TRAINER EN COACH.

JANNET DOPPENBERG IS ALS ONDERZOEKER BETROKKEN BIJ DE ONTWIKKELING VAN DE EXCELLENTIEPROGRAMMA'S OP MBO COLLEGE ZUID EN WERKZAAM ALS HOOFDDOCENT BEROEPSONDERWIJS BIJ DE FACULTEIT ONDERWIJS EN OPVOEDING VAN DE HOGESCHOOL VAN AMSTERDAM.